

Warszawa, dnia 6 stycznia 2016 r.

NEWSLETTER PRAWNY

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

1. Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

Pojęcie przychodu określone w art. 4 ust. 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 483 ze zm.) obejmuje wartość świadczeń ponoszonych przez pracodawcę z tytułu zakwaterowania pracowników i tym samym stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu art. 18 ust. 1 tej ustawy.¹

2. Właściwość sądu w postępowaniu o zawiązanie ubezpieczyciela do próby ugodowej

W postępowaniu o zawiązanie ubezpieczyciela do próby ugodowej w sprawie o roszczenia wynikające z umów ubezpieczeń obowiązkowych lub obejmujących roszczenia z tytułu tych ubezpieczeń właściwy jest sąd określony w art. 185 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: „k.p.c.”).²

3. Obowiązek przedstawienia dokumentu na zarządzenie sądu

Obowiązek przedstawienia dokumentu, przewidziany w art. 248 § 1 k.p.c., dotyczy także notariusza i obejmuje sporządzane przez niego akty notarialne.³

4. Niedopuszczalność umorzenia postępowania zawieszono na skutek niewskazania przez powoda w wyznaczonym terminie adresu pozwanego

Umorzenie postępowania na podstawie art. 182 § 1 k.p.c., zawieszono na skutek niewskazania przez powoda w wyznaczonym terminie adresu pozwanego (art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.), nie jest dopuszczalne, jeżeli powód przed upływem roku od dnia postanowienia o zawieszeniu złożył wniosek o podjęcie postępowania, wskazując prawidłowy adres pozwanego; złożenie wniosku o podjęcie postępowania, który jest bezzasadny, nie tamuje umorzenia postępowania.⁴

5. Zarzut bezskuteczności czynności w sprawie z powództwa o zapłatę

W sprawie z powództwa o zapłatę, wytoczonego przez osobę trzecią przeciwko wierzycielowi w związku z uzyskaniem przez niego zaspokojenia z przedmiotu majątkowego w wyniku czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, możliwe jest podniesienie zarzutu bezskuteczności tej czynności (art. 531 § 1 k.c.).⁵

¹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2015 r., III UZP 14/15, www.sn.pl.

² Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 60/15, www.sn.pl.

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 69/15, www.sn.pl.

⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 74/15, www.sn.pl.

⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r., III CZP 75/15, www.sn.pl.

6. **Prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone**

Prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone wyłącza powództwo o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanego przez przedsiębiorcę pozwanego w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365 i 366 k.p.c.). Prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone - także po wpisaniu tego postanowienia do rejestru (art. 479[45] § 2 k.p.c.) - nie wyłącza powództwa o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanego przez przedsiębiorcę niebędącego pozwanym w sprawie, w której wydano ten wyrok (art. 365 i 366 w związku z art. 479[43] k.p.c.).⁶

7. **Urządzenia przesyłowe na cudzej nieruchomości**

Wybudowanie na cudzej nieruchomości urządzeń przesyłowych przez korzystające z nich przedsiębiorstwo po uzyskaniu decyzji wydawanych w procesie budowlanym nie rozstrzyga o możliwości zakwalifikowania posiadania nieruchomości, na której te urządzenia zostały posadowione, jako wykonywanego w dobrej wierze.⁷

8. **Pozwany w sprawie o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością**

W sprawie o stwierdzenie nieważności uchwały wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 252 § 1 Kodeksu spółek handlowych, dalej: „k.s.h.”) wytoczonej na podstawie art. 7 i 57 k.p.c. prokurator pozywa wyłącznie tę spółkę.⁸

9. **Dopuszczalność odstąpienia od umowy wzajemnej**

Dopuszczalne jest odstąpienie od umowy wzajemnej ze względu na zwłokę ze spełnieniem części świadczenia podzielnego także wtedy, gdy świadczenie jednej ze stron jest niepodzielne (art. 491 § 1 k.c.).⁹

10. **Sąd rejonowy jako sąd drugiej instancji**

Sąd rejonowy, który odrzuca zażalenie na postanowienie tego sądu, wydane na podstawie art. 398[23] § 1 k.p.c., orzeka jako sąd drugiej instancji.¹⁰

11. **Udział spadkowy dla zstępnych wydziedziczonego**

Udział spadkowy, który przypadłby z ustawy wydziedziczonemu przez spadkodawcę jego dziecku, przypada zstępny wydziedziczonego.¹¹

12. **Wynagrodzenie radcy prawnego ustanowionego z urzędu podwyższone o podatek VAT**

Wynagrodzenie radcy prawnego ustanowionego z urzędu, zasądzone od strony przeciwnej na rzecz strony reprezentowanej przez tego radcę, podlega podwyższeniu o należny podatek od towarów i usług.¹²

⁶ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, www.sn.pl.

⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, www.sn.pl.

⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 78/15, www.sn.pl.

⁹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CZP 83/15, www.sn.pl.

¹⁰ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2015 r., III CZP 81/15, www.sn.pl.

¹¹ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2015 r., III CZP 85/15, www.sn.pl.

13. Zakres obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu

Obszar strefy kontrolowanej określonej w § 10 w związku z § 110 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz.U. 2013, poz. 640) oraz w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia, nie pokrywa się z zakresem obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu (art. 305[1] k.c.), ustanowioną dla gazociągu wybudowanego przed dniem 12 grudnia 2001 r.¹³

14. Charakter roszczenia z art. 140 k.r.o.

Roszczenie przewidziane w art. 140 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej: „k.r.o.”) nie jest roszczeniem o świadczenie alimentacyjne.¹⁴ Zgodnie z art. 140 k.r.o., osoba, która dostarcza drugiemu środków utrzymania lub wychowania nie będąc do tego zobowiązana albo będąc zobowiązana z tego powodu, że uzyskanie na czas świadczeń alimentacyjnych od osoby zobowiązanej w bliższej lub tej samej kolejności byłoby dla uprawnionego niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami, może żądać zwrotu od osoby, która powinna była te świadczenia spełnić.

15. Kurator dla spółki

Zarząd nie może działać za spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w postępowaniu o udzielenie zabezpieczenia, którego przedmiotem jest roszczenie osoby odwołanej z zarządu o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwał zgromadzenia wspólników o zmianach w składzie zarządu. W takim przypadku ma zastosowanie art. 253 § 2 k.s.h.,¹⁵ zgodnie z którym jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak jest uchwały wspólników o ustanowieniu pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznacza kuratora spółki.

ZMIANY W PRAWIE

1. Wyższa płaca minimalna

Od dnia 1 stycznia 2016 r. ustala się minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 1.850,00 zł.¹⁶ Oznacza to, że najniższa pensja wzrosła o 100 zł, czyli o 5,7 % (poprzednia podwyżka wyniosła 70 zł). Powoduje to także wzrost wysokości niektórych świadczeń i zobowiązań, które są z nią powiązane np. wyższe będą odszkodowania, jakie może uzyskać dyskryminowany bądź mobbingowany pracownik (nie mogą być one niższe od płacy minimalnej), wzrosną odprawy, jakie otrzymują pracownicy objęci grupowym zwolnieniem (nie mogą one przekraczać kwoty 15-krotnego minimalnego wynagrodzenia), a także wynagrodzenie pracownika za przestój w pracy (wynagrodzenie wynikające z osobistego zaszeregowania pracownika, ale nie mniej niż 60 % wynagrodzenia, jeśli taki składnik pensji nie został

¹² Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2015 r., III CZP 90/15, www.sn.pl.

¹³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15, www.sn.pl.

¹⁴ Uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r., III CZP 77/15, www.sn.pl.

¹⁵ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2015 r., III CZP 91/15, www.sn.pl.

¹⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 września 2015 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r., Dz.U. z 2015 r. poz. 1385, [Legalis](http://legalis.com).

określony przez obie strony, przy czym nie może być ono niższe od płacy minimalnej).

2. **Większa odpowiedzialność prokurentów za zobowiązania reprezentowanej przez nich spółki**

Zgodnie z art. 299 § 1 k.s.h., jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Na podstawie powołanego przepisu, prokurent nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

Ponadto, zgodnie z poprzednim brzmieniem art. 21 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze, osoby uprawnione do reprezentowania spółki (samodzielnie lub łącznie z innymi osobami) były zobowiązane, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości. Osoby te ponosiły odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie. Pomimo uprawnienia prokurenta do reprezentowania spółki, Sąd Najwyższy stwierdził, że ustawa prawo upadłościowe i naprawcze (w powyższym brzmieniu – przypis autora) nie nakładała na prokurenta obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości spółki, tym samym zdaniem SN, nie mógł on ponosić odpowiedzialności za jego naruszenie.¹⁷

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 21 ust. 2 powołanej ustawy, obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 r., jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości spoczywa na każdym, kto na podstawie ustawy, umowy spółki lub statutu ma prawo do prowadzenia spraw dłużnika i do jego reprezentowania, samodzielnie lub łącznie z innymi osobami.

Odpowiedzialność ta dotyczyć będzie również prokurentów powołanych przed dniem 1 stycznia 2016 r.

Aby uniknąć odpowiedzialności, o której mowa powyżej, prokurent będzie musiał wykazać, że nie ponosi winy w niezłożeniu wniosku we właściwym terminie lub w terminie na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.¹⁸

¹⁷ Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2013 r., V CSK 177/12, www.sn.pl.

¹⁸ Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe, tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 233, [Legalis](http://legalis.pl).